

ಜೈನಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಕನ ಹನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಪರಿಚಯ

ಪ್ರೀತಿ ಶಾ* ಮತ್ತು ಡಾ. ಎನ್ ಸುರೇಶ್ ಕುಮಾರ್**

*ಸಂಶೋಧಕರು; **ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಜೈನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

'ಜೈನ ಧರ್ಮವು' ವಿಶ್ವದ ಅನಂತ ಸತ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾದ ಧರ್ಮ. ಋಷಭದೇವ ಹಾಗೂ ನಂತರ ಬಂದ 23 ತೀರ್ಥಂಕರರು ಕೊನೆಯವ ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ ಈ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತೀರ್ಥಂಕರರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಜೈನ ಎಂದರೆ 'ಜಿನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಶಬ್ದವಾಗಿದ್ದು ಜಿನ ಎಂದರೆ 'ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನು' ಎಂದರ್ಥ. ಕರ್ಮದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಟ್ಟನ್ನು ಮುರಿದು ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಜಿನರೇ 'ಸಿದ್ಧರು'. ಜಿನರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮವೇ ಜೈನಧರ್ಮ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಕನ ಹನ್ನೊಂದು 'ಪ್ರತಿಮೆ'ಗಳು ಅಥವಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಜೈನ ಧರ್ಮ, ತೀರ್ಥಂಕರ, ರತ್ನತ್ರಯರು, ಮುನಿ ಆಚಾರ, ಶ್ರಾವಕಾಚಾರ 'ಪ್ರತಿಮೆ'ಗಳು.

ಪೀಠಿಕೆ

ಜೈನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ನೀತಿ, ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಇದೆ. ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ದಯೆ ಇವುಗಳು ಮೂಲ ಸೂತ್ರಗಳು. ಜೈನ ದರ್ಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಜೀವ (ಆತ್ಮ) ಅನಾದಿಯಾದುದು. ಸಂಸಾರಿ ಜೀವಿಗಳ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ಸುಖ, ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕರ್ಮವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ಕರ್ಮವೂ ಅನಾದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರತ್ನತ್ರಯಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕರ್ಮದ ಕಟ್ಟು (ಸಂಸಾರ ಬಂಧ)ಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಬಹುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಜೈನ ಶ್ರಾವಕರು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದವು ಅಹಿಂಸೆ – ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಹಿಂಸಿಸದಿರುವುದು, ಸತ್ಯ – ಸದಾ ಸತ್ಯ ವಾಕ್ ಅನುಸರಿಸುವುದು, ಅಸ್ತೇಯ – ಕದಿಯದಿರುವುದು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ – ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಾ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಅಪರಿಗ್ರಹ – ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗೆಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಎಂಬ ಪಂಚಾಣುವ್ರತಗಳು.

ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುನಿ ಆಚಾರ ಮತ್ತು ಶ್ರಾವಕಾಚಾರ ಎಂಬ ಮುಖ್ಯ ಎರಡು ಆಚಾರಗಳಿವೆ. ಶ್ರಾವಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆಚಾರವು ಶ್ರಾವಕನ

Please cite this article as: ಪ್ರೀತಿ ಶಾ ಮತ್ತು ಡಾ. ಎನ್ ಸುರೇಶ್ ಕುಮಾರ್ (2022). ಜೈನಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಕನ ಹನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಪರಿಚಯ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 3(6). ಪು.ಸಂ.. 97-103.

ಹನ್ನೊಂದು 'ಪ್ರತಿಮೆ'ಗಳು ಅಥವಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳು. ಪರಿಗ್ರಹ, ಅನುಮತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಷ್ಟ ತ್ಯಾಗ ಹೀಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ, ಶ್ರಾವಕನು ಮುನಿ-ಆಚಾರದ ಪ್ರಥಮ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಗೃಹಸ್ಥರ ಬದುಕಿನ ನೈತಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೇ ಸೂಚಿಸಲು 'ಪ್ರತಿಮಾ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮವು ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿ ಪಡೆಯುವ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಹಂತಗಳು ಗುಣವ್ರತಗಳು ಮತ್ತು ಶೀಲವ್ರತಗಳೊಡನೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ಅಣುವ್ರತಗಳಂತೂ ಜೈನ ಶ್ರಾವಕರಿಗೆ ಬದುಕಿನ ಮೂಲ ಆಧಾರ. ದಿಗಂಬರ ಮತ್ತು ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ಪ್ರಗತಿಯೇ ಯೋಜನೆಯ ತಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯನು ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಏರಲೇಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹಂತವನ್ನಿಸುವ ಕೊನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನವರೆಗೂ ಹೀಗೆ ಏರುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಶ್ರಾವಕನ ಹನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಮೆಗಳು

1. ದರ್ಶನ ಪ್ರತಿಮಾ

ಗೃಹಸ್ಥನು ಸರಿಯಾದ ಮನೋಧೋರಣೆ ಹೊಂದಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಅವನು ಸಮ್ಯಕ್ವಿದ್ಯ ಎಲ್ಲ ಅತಿಚಾರಗಳಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಲೌಕಿಕ ಸುಖಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿರಬೇಕು. ಅವನು ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಟಿಗಳ ಅನನ್ಯ ಆರಾಧಕನಾಗಿದ್ದು ಜಿನರಿಂದ ಉಪದೇಶಿತವಾದ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂಥ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ದರ್ಶನ ಪ್ರತಿಮಾಧಾರಿ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

2. ವ್ರತ ಪ್ರತಿಮಾ

ಗೃಹಸ್ಥನು ಐದು ಅಣುವ್ರತಗಳು, ಮೂರು ಗುಣವ್ರತಗಳು ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಶಿಕ್ಷಾವ್ರತಗಳು ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಅತಿಚಾರಗಳ ರಹಿತವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವುಗಳ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಕನು ಮೂರು ಬಗೆಯ ಶಲ್ಯ (ದೋಷ)ಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಶಲ್ಯಗಳು – ಮಾಯಾಶಲ್ಯ (ಭ್ರಮೆ), ಮಿಥ್ಯಾಶಲ್ಯ (ವಿರುದ್ಧ ಭಾವನೆ) ಮತ್ತು ನಿದಾನಶಲ್ಯ (ಲೌಕಿಕ ಲಾಭಗಳ ಆಸೆ). ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ರತಗಳ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವವನು ವ್ರತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ವ್ರತ-ಪ್ರತಿಮಾಧಾರಿ.

3. ಸಾಮಾಯಿಕ ಪ್ರತಿಮಾ

ದಿಗಂಬರ ಶ್ರಾವಕನು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಲೌಕಿಕ ಲಾಭದ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎರಡು ಭಂಗಿಗಳ ಪೈಕಿ (ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗ - ಪದ್ಮಾಸನ/ಖಡ್ಗಾಸನ) ಯಾವುದಾದರೊಂದರಲ್ಲಿದ್ದು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮುಮುಕ್ಷುವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಯಿಕವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ ಪರಿಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ

ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಧ್ಯಾನವು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಮಂತಭದ್ರರು ಈ ಸಾಮಾಯಿಕದ ಅಭ್ಯಾಸವು ದಿನನಿತ್ಯ ಮೂರು ಬಾರಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ನಮನದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ವೇತಾಂಬರರು ಈ ಆಚರಣೆಯು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವೆಂದೂ ಅದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಡೆಯುವಂಥದ್ದೆಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

4. ಪೋಷಣೋಪವಾಸ ಪ್ರತಿಮಾ

ಈ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಕನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸವು ಮರುದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು. ಇಡೀ ಅವಧಿ ಸ್ತುತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ, ಧ್ಯಾನ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

5. ಸಚಿತ್ತ-ತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ

ದಯಾ ಹೃದಯಿಯಾದ ಶ್ರಾವಕನು ಬೇಯಿಸದ ಕಂದಮೂಲಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು, ಗೆಡ್ಡೆಗಳು, ಹಸಿರು ಸೊಪ್ಪು, ದಂಟುಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಹುಲ್ಲು-ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನು ನಡೆಯಬಾರದು. ಇಂಥ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವನು ಇತರರಿಗೂ ಕೂಡ ಬಡಿಸಬಾರದು. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅವನು ಬೇಯಿಸದ ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೇಯಿಸದ ಯಾವುದೇ ಆಹಾರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಏಳನೆಯ ಹಂತದ್ದೆಂದು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕುದಿಸಿದ ನೀರು ಹಾಗೂ ಲವಣ ಮಿಶ್ರಿತ ದ್ರವಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದವನನ್ನು ಸಚಿತ್ತ ತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ ಧಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

6. ರಾತ್ರಿಭೋಜನ ತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ

ಈ ಹಂತವು ಏರಬೇಕೆಂದಿರುವವನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ನೀರು ಕುರುಕುತಿಂಡಿಗಳು, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಇಂಥ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅವನು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಶಾಧರ ಸೂರಿಯವರು ಹಗಲು ವೇಳೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕದ ತ್ಯಾಗವನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಋತುವಿನಲ್ಲಾಗುವ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದ ಹೊರತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಂಭೋಗವನ್ನೂ ದೂರವಿಡಬೇಕೆಂದು ಆಶಾಧರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶ್ವೇತಾಂಬರರ ಪ್ರಕಾರ, ಆರನೆಯ ಹಂತವು ಅಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಜನ ಪ್ರತಿಮಾ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನು ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮಡದಿ (ಪತ್ನಿ) ಯೊಡನೆ ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದು ಸಲ್ಲಾಪದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

7. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪ್ರತಿಮಾ

ಈ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಶ್ರಾವಕನು ಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯು ಅಶುದ್ಧ ಮಾನವನ ಶರೀರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆತ

ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಲೈಂಗಿಕ ಆಸೆಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೂ ಸಹ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಆತ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಕಾರ್ಮೋದ್ರೇಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತಹ ಉಡುಪು, ಸುವಾಸನಾ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತಾನೆ. ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವಂಥ ನೃತ್ಯ, ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾಗಲೀ, ಅನೀತಿಯುತ ರಮಣಿಯರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಮುಮುಕ್ಷುವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪ್ರತಿಮಾ ಧಾರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

8. ಆರಂಭತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ

ಈ ಹಂತಕ್ಕೆ ಏರ ಬಯಸುವ ಶ್ರಾವಕರು ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವ್ಯಾಪಾರ, ನೌಕರಿ – ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಸರಳ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಉಳಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಇತರರನ್ನೂ ಅದರಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲು ಕೊಡಬೇಕಾದ ದಾನಕ್ಕೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಮೋಹದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಸಂತ್ಯಜ್ಞ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರಾವಕರು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸೇವಕರ ಮೂಲಕ ನಡೆಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರಾವಕರು ಆರಂಭತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ ಧಾರಿ ಅಥವಾ ಆರಂಭ ವಿನಿವೃತ್ತ ಶ್ರಾವಕ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

9. ಪರಿಗ್ರಹತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ

ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ್ದೆನ್ನುವ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಈ ಹಂತಕ್ಕೇರಲು ಶ್ರಾವಕರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ. ಈ ಹಂತಕ್ಕೇರುವ ಶ್ರಾವಕರು ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಲೌಕಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಅವು – ಭೂಮಿ, ಮನೆ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ, ಜಾನುವಾರು, ಧಾನ್ಯಗಳು, ವಸ್ತ್ರ, ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಸೇವಕಿಯರು. ಆಹಾರ, ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವಾಸಸ್ಥಾನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವನು ಯಾವುದೇ ಕಾತರ ಹೊಂದಿರದೆ ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ಕಾಣಬೇಕು. ತನಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕನಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸರಳ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾನು ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸಬೇಕು. ಇವರ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಇವರ ಜನ ತಾವೇ ನೀಡುವ ಆಹಾರ, ಔಷಧಿ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅವರು ನೀಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ತನ್ನ ಸಮಯವನ್ನು ದೇವಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಈ ಹಂತವು ಹನ್ನೊಂದನೇ ನೆಲೆಗೆ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಂತವನ್ನು ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಷ್ಯತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಲೌಕಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಸೇವಕರ ಮೂಲಕ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸುವುದನ್ನೂ ಸಹ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿನ ಶ್ರಾವಕರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನೇ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ತಹತಹ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಭಯ, ಮೋಹ, ಲೋಭ, ಮೋಸ ಮಾಡುವಿಕೆಯಂತಹ ಭಾವಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ತಾನು ಅದೃಷ್ಟವಂತ ಎಂದು ಈ ಹಂತದ ಶ್ರಾವಕರು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಶ್ರಾವಕರನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ ಧಾರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

10. ಅನುಮತಿ ತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾ

ಈ ಹಂತಕ್ಕೇರುವ ಶ್ರಾವಕರು ಎಲ್ಲ ಲೌಕಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತಾದ ಇಚ್ಛೆ ಅನಿಚ್ಛೆಗಳ ಭಾವನೆ ಸಹ ಅವನಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರು ನಡೆಸುವ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಈತ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅಥವಾ ವಿರೋಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸುಶ್ರಾವಕರನ್ನು ಅನುಮತಿ ತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾಧಾರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

11. ಉದ್ದಿಷ್ಟ ತ್ಯಾಗ ಪ್ರತಿಮಾಧಾರಿ

ಈ ಹಂತದ ಶ್ರಾವಕರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಬಳಿ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ದೊರೆತ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸಿ, ಯತಿಯಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ಬಾಳುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರದು ಬರಗೈ ಮತ್ತು ಬರಿಗಾಲು. ಇವರು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ನಿಡುವ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು ಹಾಗೂ ಇವರಿಗೆಂದೇ ಯಾರಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಯಾರಾದರೂ ಕೈಬೊಗಸೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹವಾದದ್ದು (ಅಂತರಾಯ) ಕಂಡರೆ ತಕ್ಷಣ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಪ ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.

ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ತ್ಯಾಗವು ಹತ್ತನೆಯ ಹಂತ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಹಂತವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಣಭೂತ ಪ್ರತಿಮಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರಾವಕರು ತಮಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ನುಣ್ಣಿಗೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಾರೆ ಕೇಶಲೋಚನವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವರು ಒಂದು ಭಿಕ್ಷಾ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ಪಿಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಂದಲೂ ಭಿಕ್ಷೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಯತಿಗಳಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇವರು ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಇದು ಗೃಹಸ್ಥನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆಶ್ರಮದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹಂತ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಮನೆಯನ್ನೂ, ತಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಪರಿತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಯತಿಗಳಿಂದ ವ್ರತವನ್ನು

ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಆಹಾರದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರ್ಶ ಶ್ರಾವಕರಾದವರು ಹೀಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ಹನ್ನೊಂದು ಹಂತಗಳನ್ನು, ಪ್ರತಿ ಹಂತಕ್ಕೂ ನಿಯಮಿತವಾಗಿರುವ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಾಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ದಾಟಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಹಂತದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ದಾಟುವ ಮುನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹಂತದ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆ ಮುಂದಿನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಸಾಧನೆಯು ಕೊನೆಗೂ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು ಜೈನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಮೇಲಿನ ಅವರ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮೇಲೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಃಸಾಕ್ಷಿಯವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೂ ಕೂಡ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಲೌಕಿಕ ಸಂಬಂಧ, ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ತ್ಯಾಗದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಹಂತಗಳು ಕಠಿಣವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ತುಂಬ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿವೆ.

ಹನ್ನೊಂದನೇ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಶ್ರಾವಕರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿರುತ್ತವೆ – ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಮತ್ತು ಐಲ್ಲಕ ಎಂದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಡಾ ತಮಗಾಗಿಯೇ ವಿಷೇಶವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದವರು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹಾಗೇ ಇದ್ದು ಮುನಿ ದೀಕ್ಷೆ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದವರು ಮುನಿಯಾಗುವ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿರುವವರಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಸಹ ಭಿಕ್ಷೆಯ ಆಹಾರದಿಂದಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾವು ಯಾವ ಮುನಿಗಳ ಜೊತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಆಹಾರವಾದ ಬಳಿಕ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂ ವರ್ಗದವರು ಮುನಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವೈಯಾವ್ಯತ್ತ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮುನಿಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕ್ಷುಲ್ಲಕರು ಒಂದು ಲಂಗೋಟಿ ಹಾಗೂ ಮೂರು ಮೊಳ ಉದ್ದದ, ಏಕ ಅಳತೆಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಐಲ್ಲಕರು ಲಂಗೋಟಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲಿನವರು ಕೇಶಲೋಚನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೈರಿಕನಿಂದ ಕೂದಲನ್ನು ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಐಲ್ಲಕರು ಕೇಶಲೋಚನವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡೂ ವರ್ಗದವರು ತಿಂಗಳಿನ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪೋಷಧೋಪವಾಸವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಇವರುಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನದೀ ತಟದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಬೆಟ್ಟದ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದು ಹಾಗೂ ವೈರಾಗ್ಯದ ಕಠಿಣ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬಾರದು. ಐಲ್ಲಕರು ತಮ್ಮ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲೇ ಆಹಾರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಇಬ್ಬರೂ ಸಹ ನವಿಲುಗರಿಯ ಮೃದುವಾದ ಪಿಚ್ಚಿಯನ್ನು ಜೊತೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅದು ಕೂರುವ ಅಥವಾ ಮಲಗುವ ಮುನ್ನ ನೆಲವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ. ಕ್ಷುಲ್ಲಕರು ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸ ಬಹುದು ಹಾಗೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆ ಶ್ರಾವಕರ ಅಂತಿಮ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಮುನಿಯಾಗಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅವರು ವೈರಾಗ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಮುನಿಯ ಹಂತಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹಂತವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಒಂದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಏರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಏರುವಿಕೆಯು ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅತಿ ಕಷ್ಟದ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ, ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯ. ರತ್ನಕರಂಡಕ ಶ್ರಾವಕಾಚಾರ. ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಕ ಸಂಘ, ಶೋಲಾಪುರ.
- ಉಮಾಸ್ವಾಮಿ. ತತ್ವಾರ್ಥ ಸೂತ್ರ. ವೀರ ಸಾಧನ ಸಂಘ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ.
- ಜೈನ್ ಎಸ್.ಎ. (ಅನು.) (1992). ರಿಯಾಲಿಟಿ- ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ. ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿನಿ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಮದ್ರಾಸ್.
- ಪೂಜ್ಯ 108 ಚೇತನ ಸಾಗರ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜ. (ಅನು.) ಬೃಹತ್ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ- ಸಿದ್ಧಾಂತಚಕ್ರವರ್ತಿ ಶ್ರೀ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ವಿರಚಿತ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಬ್ರಹ್ಮದೇವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಸಿ.ಎನ್. ಪದ್ಮಪ್ರಭ, ಚಾಮಲಾಪುರ.
- Tukol T.K. Compendium of Jainism, Justice T. K. Tukol Educational & Charitable Trust, Bangalore.